

Postanowienie z dnia 14 maja 2003 r.

III SW 42/03

Wystarczającą przesłanką wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych jest prowadzenie działalności związanej z przedmiotem referendum, mieszczącej się w zakresie celów statutowych stowarzyszenia, nie jest natomiast niezbędne umieszczenie w statucie skonkretyzowanego celu referendalnego (art. 48 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, Dz.U. Nr 57, poz. 507 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 maja 2003 r. sprawy ze skargi Związku Emerytów i Rencistów Polskich Kolei Państwowych na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 28 kwietnia 2003 r. odmawiającą wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych.

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 28 kwietnia 2003 r., wydaną na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 3 lit. c, ust. 2 pkt 3 i ust. 4 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz.U. Nr 57, poz. 507), odmówiła Stowarzyszeniu o nazwie Związek Emerytów i Rencistów Polskich Kolei Państwowych z siedzibą w Olsztynie wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych w formie audycji referendalnych, argumentując, iż cele statutowe Stowarzyszenia określone w § 3 i § 7 statutu nie są związane z przedmiotem referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej

Polskiej do Unii Europejskiej, co sprawia, że Stowarzyszenie to nie jest podmiotem uprawnionym do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych. Nadto, Związek Emerytów i Rencistów Polskich Kolei Państwowych dołączył do zawiadomienia niewierzytelny statut, nie spełnił zatem wymogu, o którym mowa w art. 48 ust. 2 pkt 3 ustawy o referendum ogólnokrajowym.

W skardze na tę uchwałę Stowarzyszenie Związek Emerytów i Rencistów Polskich Kolei Państwowych zwróciło uwagę na fakt, że w 1994 r., kiedy było rejestrowane, nie było takiej potrzeby, aby wpisywać do statutu „punkt po punkcie co wolno”. Zapis zawarty w § 3 ust. 1 statutu Stowarzyszenia, zgodnie z którym Związek stosownie do zasad wyrażanych w Konstytucji RP rozwijać będzie działalność w zakresie obrony interesów członków Związku, realizacji ich potrzeb materialnych, społecznych oraz warunków socjalno-bytowych i kulturalnych, daje prawo do wszystkich uprawnień konstytucyjnych Stowarzyszeniu. Stowarzyszenie podniosło, że nie mogło uzyskać uwierzytelnionego odpisu statutu, ponieważ Wydział Sądu Okręgowego, który rejestrował Stowarzyszenie w 1994 r., już nie istnieje.

W odpowiedzi na skargę Państwowa Komisja Wyborcza podtrzymała argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, stwierdzając, że jedną z przyczyn odmowy wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej był brak przesłanki określonej w art. 48 ust. 1 pkt 3 lit c ustawy o referendum ogólnokrajowym, a mianowicie brak zapisu w statucie o realizacji zadań związanych z przedmiotem referendum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Do warunków skutecznego zgłoszenia przez stowarzyszenie zawiadomienia o zamiarze skorzystania ze szczególnego uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej - stosownie do art. 48 ust. 2 pkt 3 ustawy o referendum ogólnokrajowym - należy załączenie do zawiadomienia uwierzytelnionego statutu i wyciągu z Krajowego Rejestru Sądowego o wpisaniu stowarzyszenia do rejestru. Niespełnienie warunków zawiadomienia powoduje odmowę wydania zaświadczenia stwierdzającego uprawnienia. Jest to sankcja wyraźnie w ustawie określona (w art. 48 ust. 4).

W rozpoznawanej sprawie nie ulega wątpliwości, że w terminie przewidzianym dla zgłoszenia przedmiotowego zawiadomienia (art. 48 ust. 2 ustawy o referendum

ogólnokrajowym), zawiadamiający nie przedstawił wymaganych dokumentów, a zatem już tylko z tego powodu nie można stwierdzić zasadności skargi. W szczególności należy zauważyć, że nie jest usprawiedliwieniem dla niezłożenia uwierzytelnionego statutu okoliczność, że wydział Sądu Okręgowego, który w 1994 r. dokonywał rejestracji Stowarzyszenia, już nie istnieje. Stowarzyszenie powinno być wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego (w Sądzie Rejonowym - Sądzie Gospodarczym - w Wydziale Krajowego Rejestru Sądowego), który powinien wydać na podstawie akt rejestrowych uwierzytelniony odpis statutu Stowarzyszenia. Tylko na podstawie uwierzytelnionego odpisu można stwierdzić, jaka jest treść statutu, który został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego, a w związku z tym, jakie są statutowe cele Stowarzyszenia. Uwierzytelniony statut jest dokumentem urzędowym pochodzącym od organu prowadzącego odpowiedni rejestr (por. zwłaszcza art. 4 ust. 3 i art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym - jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209).

Niezależnie od tego Sąd Najwyższy podzielił wyrażoną w zaskarżonej uchwale Państwowej Komisji Wyborczej ocenę, że z zawiadomienia nie wynikała możliwość ustalenia, iż Stowarzyszenie Związków Emerytów i Rencistów Polskich Kolei Państwowych prowadziło działalność związaną z przedmiotem referendum, czyli spełniało warunek uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej określony w art. 48 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy o referendum ogólnokrajowym. Gdyby brać pod uwagę cele statutowe określone w załączonym (nieuwierzytelnionym) statucie, takie jak obrona interesów materialnych, socjalnych i kulturalnych członków Związku i ich rodzin (§ 7 pkt 1 statutu) - to zgodzić się można ze skarżącym, że są one zgodne z konstytucyjnymi zasadami. W referendum jednak, którego dotyczy rozpatrywana sprawa, chodzi bezpośrednio o wyrażenie zgody (albo braku zgody) na przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej.

Stosownie do przepisów art. 48 ust. 3 i ust. 4 ustawy o referendum ogólnokrajowym, podstawę rozstrzygnięcia przez Państwową Komisję Wyborczą o przysługiwaniu (lub nieprzysługiwaniu) specjalnego uprawnienia w zakresie kampanii referendalnej, o którym mowa w art. 48 ust. 1 tej ustawy, stanowi zawiadomienie podmiotu zainteresowanego i dołączone do niego dokumenty. W rozpatrywanej sprawie w zawiadomieniu z 23 kwietnia 2003 r. nie zostały wskazane jakiegokolwiek twierdzenia (fakty) dotyczące prowadzenia przez Stowarzyszenie Związków Emerytów i Rencistów Polskich Kolei Państwowych działalności związanej z przedmiotem referendum (por.

art. 48 ust. 1 pkt 3 lit. a zdanie pierwsze ustawy o referendum ogólnokrajowym). W tej sytuacji jedynym dokumentem, na podstawie którego możliwe było dokonanie ustaleń co do spełnienia warunku wynikającego z wyżej powołanego przepisu, był dołączony do zawiadomienia (nieuwierzytelniony) statut. Pozytywne rozstrzygnięcie sprawy musiałyby zatem polegać na wnioskowaniu ze statutu Stowarzyszenia, iż Stowarzyszenie to prowadzi działalność związaną z przedmiotem referendum, a działalność ta mieści się w zakresie jego celów statutowych.

Zgodzić się można z częścią argumentacji przedstawionej w skardze, że w świetle art. 48 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy o referendum wystarczy, aby działalność związana z przedmiotem referendum mieściła się w zakresie celów statutowych, nie jest natomiast niezbędne umieszczenie bezpośrednio skonkretyzowanego celu referendalnego (przedmiotu referendum) w statucie. Jeżeli jednak, tak jak w rozpatrywanym przypadku, cele statutowe zostały ujęte bez bezpośredniego odniesienia do przedmiotu referendum, to statut nie stanowi źródła informacji o tym, czy Stowarzyszenie prowadzi działalność związaną z przedmiotem referendum. Przedmiotem referendum, którego dotyczyło zawiadomienie, jest wyrażenie zgody (lub braku zgody) na ratyfikację przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej (por. art. 71 i art. 20 ust. 2 ustawy o referendum oraz postanowienia uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 kwietnia 2003 r. o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej - Dz.U. Nr 66, poz. 613). Tak określonego przedmiotu referendum, dotyczącego przystąpienia do Unii Europejskiej na warunkach Traktatu podpisanego w Atenach dnia 16 kwietnia 2003 r., nie dotyczą cele i zadania Stowarzyszenia opisane w § 3 i w § 7 jego statutu.

Z powyższych przyczyn uznając, że skarga nie miała usprawiedliwionych podstaw, Sąd Najwyższy ją oddalił (art. 48 ust. 7 ustawy o referendum ogólnokrajowym).

=====